

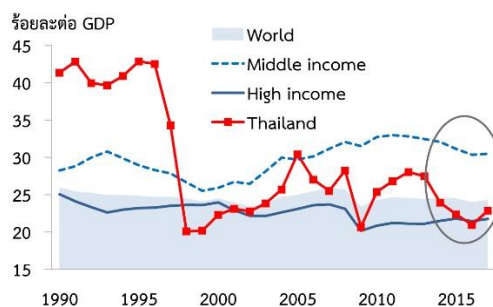
## ทรานส์ฟอร์มการลงทุนไทยอย่างไร? ให้ออกจากดักแต่กลายเป็นเสือ

นางสาวพิรญาณ์ รมภาพ  
ฝ่ายเศรษฐกิจมหภาค  
ธนาคารแห่งประเทศไทย

ในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจที่กิจกรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ลดลงมาก โดยเฉพาะการลงทุนของทุกประเทศที่เหมือนนอนในดักแต่ซึ่งอยู่ในภาวะจำศีล แต่สำหรับประเทศไทยถือว่าเผชิญความท้าทายมากกว่า เพราะในช่วงก่อนหน้าประเทศไทยก็เติบโตในอัตราต่ำอยู่แล้ว ส่วนหนึ่งเป็นผลจากการลงทุนที่อยู่ในระดับต่ำมาเป็นเวลานาน “การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจด้านการลงทุน” จึงเป็นกุญแจสำคัญที่จะทำให้เศรษฐกิจไทยฟื้นตัวและกลับมาเติบโตได้เต็มศักยภาพ (Potential Growth) ในโลกหลังโควิด 19 บทความนี้จะชวนท่านผู้อ่านเจาะลึกเรื่องการปรับโครงสร้างการลงทุนของประเทศว่าควรเดินไปในทิศทางใด

**ประการแรก** ในภาพรวม ไทยจำเป็นต้องเพิ่มขนาดการลงทุนในประเทศ โดยตลอดระยะเวลากว่า 20 ปีที่ผ่านมา เศรษฐกิจไทยเติบโตในอัตราที่ลดลงตามลำดับ สาเหตุหนึ่งมาจากการลงทุนที่ต่ำกว่าที่ควรจะเป็นเมื่อคำนึงถึงปัจจัยเชิงโครงสร้างของประเทศ ซึ่งส่งผลให้ผลิตภาพการผลิตและความสามารถในการแข่งขันของประเทศลดลง โดยงานวิจัยของ ธปท. พบว่า ในระยะข้างหน้า **ไทยจำเป็นต้องลงทุนต่อเนื่องจนสัดส่วนการลงทุนต่อ GDP เพิ่มขึ้นอีกประมาณร้อยละ 4 จากร้อยละ 23 ในปี 2019 เป็นร้อยละ 27** เพื่อให้หลุดจากกับดักประเทศรายได้ปานกลางในอีก 15 ปีข้างหน้า

สัดส่วนการลงทุนต่อ GDP ของไทยเทียบกับประเทศในแต่ละกลุ่มรายได้



ที่มา: World Bank และงานศึกษาของ ธปท. เรื่อง “พลิกวิกฤตเป็นโอกาส: ลงทุนอย่างไรให้เติบโตอย่างยั่งยืนในโลกหลัง COVID-19” โดย พิรญาณ์ รมภาพ, เกจิภักดิ์ พรหมมินทร์ และกุลนันท์ จันทองวีรัตน์

**ประการที่สอง** ไทยต้องเน้นคุณภาพการลงทุนให้ตรงจุด ให้สอดคล้องกับบริบทโลกใหม่ที่ต้องเผชิญในระยะข้างหน้าภายใต้ทรัพยากรทางการเงินจำกัด โดยในระยะเริ่มต้นที่ภาคเอกชนส่วนใหญ่ยังคงต้องแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเพื่อให้รอดพ้นจากวิกฤตโควิด 19 และไม่สามารถขับเคลื่อนการลงทุนของประเทศได้

อย่างเต็มที่ ภาครัฐจึงจำเป็นต้องมีบทบาทหลักในการปรับโครงสร้างการลงทุน ด้วยการผลักดันและเร่งให้เกิดการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานที่เสริมสร้างศักยภาพการเติบโตให้กับเศรษฐกิจไทย (Strategic investment) ให้เท่าทันและสอดคล้องกับกระแสโลกใหม่ รวมทั้งจูงใจให้ภาคเอกชนลงทุนตาม (Crowding-in effects) ได้แก่

**1) การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลทั้งด้าน hardware และ software** ที่ผ่านมา ภาครัฐได้เร่งให้เกิดการประมูลเพื่อลงทุนในโครงข่ายโทรคมนาคม 5G ทำให้ปัจจุบันบริษัทโทรคมนาคมของเอกชนกำลังดำเนินการลงทุนตามแผน นับว่าเป็นเพียงไม่กี่ธุรกิจที่ยังคงมีการลงทุนอยู่ในภาวะวิกฤตโควิด 19 อย่างไรก็ตาม นอกจากการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานที่เป็น hardware แล้ว ภาครัฐควรพิจารณาลงทุนในด้าน software เพื่อให้การใช้ทรัพยากรของประเทศเกิดประสิทธิภาพสูงสุดด้วย เช่น การบูรณาการระบบฐานข้อมูลภาครัฐ (e-Government) ที่มาช่วยอำนวยความสะดวกให้กับการทำธุรกิจและทำให้ภาครัฐสามารถวิเคราะห์การให้นโยบายความช่วยเหลือประชาชนได้อย่างตรงจุด การพัฒนาแอปพลิเคชันที่ช่วยจับคู่ระหว่างนายจ้างกับลูกจ้างในระบบ รวมถึงอาจขยายความครอบคลุมไปจนถึงการหางานในระดับตำบลหรือหมู่บ้านที่เป็น self-employed ด้วย และการสร้างแพลตฟอร์มช่วยให้ประชาชนหรือ SMEs สามารถขายของ online ด้วยต้นทุนที่ต่ำ ปิดช่องว่างแพลตฟอร์มในปัจจุบันที่ดำเนินการโดยเอกชน

**2) การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่ง** ทั้งทางบก ราง น้ำ และอากาศ ให้เชื่อมโยงกันอย่างทั่วถึง เพื่อช่วยลดต้นทุนและลดเวลาในการขนส่งสินค้าและการเดินทาง ซึ่งปัจจุบันภาครัฐได้วางยุทธศาสตร์การลงทุนในส่วนนี้ไว้แล้ว แต่ความท้าทายอยู่ที่การผลักดันให้เกิดขึ้นจริงตามแผน

**3) การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม** เช่น ระบบบริหารจัดการน้ำทั้งขนาดใหญ่และขนาดเล็กเพื่อป้องกันน้ำท่วม ระบบการจัดการขยะในเมืองใหญ่ และการสร้างสถานีชาร์จสำหรับรถยนต์ไฟฟ้า เป็นต้น นอกจากนี้ ภาครัฐยังจำเป็นต้องเร่งปฏิรูปและลดระเบียบกฎเกณฑ์ที่ซ้ำซ้อนและเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินธุรกิจด้วย เพื่อดึงดูดให้เกิดการลงทุนจากภาคเอกชนมากขึ้น โดยเฉพาะธุรกิจทั้งในและต่างประเทศที่มีความพร้อมและฐานะทางการเงินแข็งแกร่ง

ในระยะต่อไป ภาคเอกชนควรมีบทบาทเข้ามาลงทุนต่อยอดและใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานที่ภาครัฐลงทุนไว้ ทั้งภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และบริการ ตัวอย่างเช่น การทำการเกษตรแบบอัจฉริยะ (Smart Farming) ที่ช่วยให้เกษตรกรเพิ่มผลผลิตและสามารถปลูกพืชที่เหมาะสมกับภูมิประเทศและทนทานต่อสภาพอากาศได้มากขึ้น การนำหุ่นยนต์และระบบ Automation มาเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในการผลิตสินค้าและบริการ ตลอดจนการรักษาคนไข้ผ่านระบบโทรเวชกรรม (Telemedicine) ที่ตอบโต้ทั้งกระแสนักสุขภาพและการก้าวสู่สังคมสูงวัย

**ประการสุดท้าย** ไทยต้องลงทุนในทุนมนุษย์ (Human Capital) โดยเฉพาะ“การยกระดับทักษะด้านดิจิทัล” ให้กับแรงงาน ซึ่งจำเป็นอย่างมากในอนาคต คงไม่เป็นประโยชน์นัก หากภาครัฐและเอกชนเร่งลงทุนด้านดิจิทัลอย่างเต็มที่ แต่ภาคแรงงานกลับขาดทักษะ รวมถึงไม่สามารถปรับตัวและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีเหล่านี้ได้ นอกจากนี้ แรงงานที่ขาดทักษะด้านดิจิทัลก็อาจได้รับผลกระทบเชิงลบจากการนำเทคโนโลยีมาใช้ทดแทนแรงงานในภาคธุรกิจซึ่งจะส่งผลกระทบต่อรายได้ในอนาคตด้วย

การจัดอันดับทักษะด้านดิจิทัลของ 133 ประเทศในรายงาน Networked Readiness Index ปี 2563 ของ Portulans Institute สะท้อนให้เห็นว่า ทักษะด้านดิจิทัลของคนไทยในปัจจุบันยังต่ำอยู่เมื่อเทียบกับประเทศในภูมิภาค โดยอยู่ในอันดับที่ 63 เทียบกับสิงคโปร์ มาเลเซีย และอินโดนีเซียที่อันดับ 5 10 และ 49 ตามลำดับ

*โดยสรุป ในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ การลงทุนของทุกประเทศอยู่ในภาวะจำศีล เปรียบเสมือนหนอนที่อยู่ในดักแด้ ความท้าทายของผู้วางนโยบาย คือ ทำอย่างไรให้ไทยออกจากดักแด้แล้วจะไม่เป็นเพียงผีเสื้อแต่ต้องทรานส์ฟอร์มเป็นเสื้อที่แข็งแรงเพื่อแข่งขันได้ในโลกอนาคต ปัจจัยสำคัญจึงขึ้นอยู่กับว่าผู้วางนโยบายจะให้อาหารอะไรเข้าไปในดักแด้ในช่วงจำศีล ซึ่ง “การปรับโครงสร้างการลงทุน” คือ คำตอบดังกล่าว และถือเป็นหน้าที่ของทุกภาคส่วนต้องช่วยกันขับเคลื่อน ภายใต้ทรัพยากรทางการเงินที่มีจำกัดและในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ ภาครัฐควรมุ่งลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานที่เป็นยุทธศาสตร์และเชื่อมโยงกันอย่างทั่วถึง โดยคำนึงถึงทั้งขนาดที่เพียงพอและคุณภาพการลงทุนที่ตรงจุด ควบคู่ไปกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้สอดคล้องกับโลกใหม่ ซึ่งจะช่วยให้ผลิตภาพการผลิต การจ้างงาน และรายได้ของแรงงานในภาพรวมของประเทศเพิ่มขึ้น ผ่านแรงจูงใจให้ภาคเอกชนลงทุนตามในระยะปานกลางและระยะยาว*

---

*บทความนี้เป็นข้อคิดเห็นส่วนบุคคล ซึ่งไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับข้อคิดเห็นของธนาคารแห่งประเทศไทย*